

פירוז כפוי הוא המפתח לסדר אזורי חדש

written by מאיר בן שבת | 28.12.2025

"ישראל יודעת שאין ניצחון קבוע במזרח התיכון ולכן אימצה את עקרון 'כיסוח הדשא' בהתמודדותה עם אויביה, אך לא ברור אם הנשיא טראמפ מודע לכך באותה מידה" - כתב ריי טאקיה - חוקר בכיר של "המועצה ליחסי חוץ" (CFR) - במאמר עדכני שפרסם במגזין Foreign Affairs על גישתו של הנשיא האמריקני לאתגרי המזרח התיכון.

קשה לחשוד בנשיא טראמפ שהוא לא מודע לצורך הזה. מי שבחר להתמודד עם אתגרים גיאופוליטיים מתוך גישה ריאליסטית ופוליטיקה של כוח, בוודאי מבין את ההכרח ב"כיסוח הדשא" כדי למנוע את צמיחתם מחדש של איומים. את חיפושיו אחר תחליף אחר למדיניות זו אין להסביר ברתיעה מפני מחירה או סיכונה. סביר יותר שהוא נובע מהרצון המובן של מנהיגים בעיקר דמוקרטיים, להגיע לפתרונות בנוסח "תם ונשלם". כאלה שמאפשרים לרשום סיום מוצלח של התמודדות ומעבר לאתגר הבא. מהטעם הזה, נוסחת "כיסוח הדשא" שמציעה גישה הפוכה לכך, קשה לשיווק אפילו בזמנים רגילים, וקל-וחומר כשרשימת הנושאים הממתינים לטיפול מתארכת והצורך הפוליטי בהצלחות גובר. האתגר העיקרי שעומד בפני נתניהו הוא לשכנע את טראמפ כי למרות חולשותיה, נוסחה זו היא היחידה שמתאימה בעת הזו מול הזירות הפתוחות במזרח התיכון, בדגש על איראן, לבנון ועזה.

הישגיה של ישראל בגיבוי הממשל האמריקני, לאורך השנתיים האחרונות, אמנם הביאו לשינוי במאזן הכוחות האזורי, אך לא היה בהם כדי לקבע אותו לאורך זמן. יותר מכך, בגישתם של אויביה כלפיה, לא חל כל שינוי. המסקנה העיקרית שלהם הייתה: עלינו לשמור על הקיים, להתאושש, להתעצם ולהתארך טוב יותר לקראת הפעם הבאה.

ואמנם, לשם כווננו המאמצים. בראש ובראש מצד המשטר האיראני, שפעל להעצים לא רק את יכולותיו שלו, אלא גם את שלוחיו במדינות האזור.

מבלי להזדקק למודיעין, אפשר להניח שמגמות והתהליכים המתוארים ביחס לאיראן ולחיזבאללה, מתרחשים גם בסוריה, בעזה ואצל אויבינו שבשאר הזירות.

העידן הטכנולוגי מקצר את תהליכי ההתעצמות. המעורבות העקיפה של המעצמות, שרואות את המאבק האזורי כחלק מהתחרות על הסדר העולמי, מזריקה תשומות נוספות. הכסף מוצא דרכים רבות לעבור מצד לצד תוך עקיפת אמצעי הפיקוח. החיבור הגיאוגרפי לא מסובך בחסות הסיוע ההומניטארי או בהסתרה בתוך ערוצי אספקה לגאליים.

מה ניתן ללמוד מכך לגבי האתגרים באזורינו?

ראשית, כשכבר נלחמים ☒ יש לחתור לפגיעה אנושה ביכולות האוייב. בעניין זה כדאי להדגיש:

מכה כואבת , אפילו כואבת מאוד, אינה בהכרח אנושה.

הרצון למנף במהירות את ההישג הצבאי למהלך מדיני, עלול להותיר את האויב עם יכולות שיוריות מספיקות, עם מוקדי יידע או עם תשתיות מספיקות שיאפשרו את שיקומו המהיר. אם כך הם הדברים ביחס לחיבאללה ולחמאס, על אחת כמה וכמה ביחס לאיראן שבה המשטר האיראני ממשיך לדבוק בשאיפותיו המוכרות.

שנית, אין "זבנג וגמרנו". כל עוד נשמרת לאויב היכולת להשתקם ☒ הוא יעשה זאת. ההישג מחייב "תחזוק". שיטת "כיסוח הדשא" היא אפשרות אחת. החלופה הפחות טובה היא שיטת הסבבים.

מלחמתה של ישראל בתמיכת הממשל האמריקני הובילה את המזרח התיכון לנקודה שבה אפשר לחולל שינוי יסודי מהותי. ניתן יהיה להצליח בכך רק אם יושג פירוז אמיתי, לא למראית עין. אף אחד מאויבינו לא יתנדב לכך מיוזמתו. אף מדינה "מתווכת" לא תעשה זאת עבורנו. ישראל תצטרך לכפות זאת בכוח. האתגר של נתניהו הוא להביא את טראמפ לתמוך בכך.

פורסם בישראל היום, בתאריך 29 לדצמבר 2025.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.